

การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอด
พระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี
Perception of Communication Information for Participating
in Activities of the Temple to Inherit Buddhism
of Wat Thong Noppakhun in Phetchaburi Province

พระใบฎีกาสะอาด สุทธิญาณ*

Phrabaidika Sa Ard Suttiyanoo

เฉลียว บุรีภักดิ์, สมนึก ชูปานกลีบ**

Chaleo Buripakdi, Somnuk Chupankleeb

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Development Strategy, Phetchaburi Rajabhat University

สุมาลี พงศ์ติยะไพบุลย์***

Sumalee Pongtiyapaiboon

สาขาวิชาพื้นฐานวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Teaching Profession, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

Email: phrabaidikasaard@gmail.com; phrabaidikasaard@gmail.com

Received : September 25, 2020

Revised : April 16, 2021

Accepted : April 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (๒) ศึกษาการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ และ (๓) สร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๔๐๐ คน และประชาชนที่เข้าร่วม

* พระใบฎีกาสะอาด สุทธิญาณ Phrabaidika Sa Ard Suttiyanoo, นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต Master of Arts Students

** ศ.ดร.เฉลียว บุรีภักดิ์ Prof. Dr. Chaleo Buripakdi, ดร.สมนึก ชูปานกลีบ Dr.Somnuk Chupankleeb ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Advisor Thesis

*** ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบุลย์ Dr.Sumalee Pongtiyapaiboon ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Advisor Thesis

สนทนากลุ่ม จำนวน ๓๐ คน โดยใช้วิธีการเลือกผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและการจัดสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ สถิติไคสแควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (๑) การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณผ่านการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และการใช้เครื่องขยายเสียงของวัด (๒) การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนมีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ (๓) รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ องค์ประกอบ คือ (๑) ผู้ส่งสาร ควรเป็นเจ้าอาวาสของวัดหรือพระสงฆ์ที่มีพรรษาสูงของวัด (๒) เนื้อหาสาระของสาร ควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา (๓) ช่องทางการสื่อสาร ควรใช้สื่อด้านออนไลน์ ร่วมกับเครื่องขยายเสียงและการบอกกล่าว (๔) ผู้รับสาร เป็นกลุ่มที่นิยมปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแล ติดตาม พาเข้าร่วมกิจกรรมของวัด และ (๕) ปฏิกริยาตอบสนองกลับและการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นหัวใจของการแสดงออกของการรับรู้ทางวัดจึงให้ความสำคัญกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดมาก และตลอดเวลาที่ปฏิบัติตามกิจกรรมของวัด พระภิกษุ สามเณร รวมทั้งคณะกรรมการวัดจึงต้องใส่ใจและมีสัมพันธภาพที่สร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดอย่างเป็นกันเองเสมือนญาติและมิตรสหาย ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะมาจากการวางแผนข้อตกลงร่วมกันก่อนปฏิบัติการเสมอ

คำสำคัญ : การรับรู้ข้อมูล; การสื่อสาร; รูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรม;
การสืบทอดพระพุทธศาสนา

Abstract

This research with the objective to: (1) study the community's perception of communication information for joining the temple activities to inherit Buddhism of Wat Thong Noppakhun, Mueang District, Phetchaburi Province, (2) study relationship between the community's perception of communication information and participation in the temple activities to inherit Buddhism of Wat Thong Noppakhun, and (3) to create a communication model to build awareness of the community for participation in temple activities to inherit Buddhism of Wat Thong Noppakhun. The samples used in this study were 400 people participating in the activities of Wat Thong Noppakhun, Mueang District, Phetchaburi Province, and 30 people voluntarily participating in focus group

discussion. The research instruments were a questionnaire and focus group discussion. The data were analyzed by using frequency, percentage, Chi-square, and content analysis. The research results were as follows: (1) The study of community's perception of communication information for joining temple activities to inherit Buddhism of Wat Thong Noppakhun, Mueang District, Phetchaburi Province, revealed that most people perceived the information of Wat Thong Noppakhun through public relations via the internet and the amplified loud speakers of the temple, (2) There was relationship with statistical significance at the 0.01 level between the community's perception of the communication information and participation in the temple activities to inherit Buddhism of Thong Noppakhun Temple, Mueang District, Phetchaburi Province, and (3) The communication model to create awareness consisted of 5 important components as follows: (1) The message senders should be the abbot or the monks with many years in monkhood of the temple, (2) The substance of the messages should be activities related to Buddhist practices, (3) Communication channels should be online media together with amplified loud speakers and words of mouth, (4) The message receivers were the group practicing Buddhism activities and the elderly the family members took care of, followed, and took to join the temple's activities, and (5) the reaction and interaction were the heart of the expression of perception. The temple, therefore, considered the participants joining the temple activities much more important. And, during the period of participation in the activities of the temple, the monks, and the novice including the temple committee, had to pay attention to the participants and showed a relationship that impressed them with friendliness as if they were relatives and friends, which this practice always came from the planning with agreement before the practice.

Keywords: Perception of information; communication; Format of participation in activities; inheritance of Buddhism

บทนำ

พระพุทธศาสนากับชนชาติไทยได้มีความสัมพันธ์แนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ในทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติไทย เนื่องมาด้วยกันกับความ เป็นมาของพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะนับตั้งแต่สมัยที่ชนชาติไทยมีประวัติศาสตร์อันชัดเจน ชาวไทยก็ได้ นับถือพระพุทธศาสนาต่อเนื่องตลอดมา ในด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนไทยได้ผูกพันประสานกลมกลืน กับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาตลอดเวลายาวนาน จนทำให้เกิดการปรับตัวเข้าหากัน ตลอดจนผสมกลมกลืนความเชื่อและข้อปฏิบัติสายอื่น ๆ ที่มีมาในหมู่ชนชาวไทย ถึงขั้นที่ทำให้เกิด มีระบบความเชื่อและความประพฤติปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่เป็นแบบของคนไทยโดยเฉพาะ อันมี รูปลักษณะและเนื้อหาของตนเองที่เน้นเด่นบางแง่ บางด้านเป็นพิเศษแยกออกได้จากพระพุทธศาสนา อย่างทั่ว ๆ ไป ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นพระพุทธศาสนาแบบไทยหรือพระพุทธศาสนาของชาวไทย^๑

วัดในอดีตมีบทบาทเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน กล่าวคือ ในด้านการให้บริการแก่ชุมชนนั้น ในอดีตการเรียนหนังสือก็ต้องเข้าศึกษาที่วัดจนพัฒนาการ เป็นโรงเรียนวัดต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย แม้กระทั่งการรักษาพยาบาลในชุมชนก็ยังใช้วัดเป็นพื้นที่รักษาผู้ป่วย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาการป่วยทางกาย รวมทั้งการป่วยทางด้านจิตใจ นอกจากนี้วัดยังมีบทบาทอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจการต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การประชุมของชุมชนในการนำไปพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น การประชุมในการจัดงานพิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานวัด เรายังพบอีกว่าวัดยังเป็นที่เปิดให้ ทุกคนเข้ามาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ บางวัดยังเป็นพื้นที่ที่ให้คนมาเล่นกิจกรรมบันเทิง อาทิ เป็นที่เล่นสำหรับเด็กเล็ก ถ้าเปรียบง่าย ๆ ก็คือ วัดเป็นที่สาธารณะที่มีคุณค่ามากที่สุดของชาวบ้าน วัดคือศูนย์รวมกิจกรรม ของทุกอย่างในชุมชนที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมสาธารณะในอดีต^๒

กิจกรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาที่นำมาประพฤติปฏิบัติอาจกล่าวได้ว่าศาสนาเป็นสื่อการกำหนด สถานภาพของสมาชิกในสังคม เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคม เพราะบุคคลที่นับถือศาสนาเดียวกันจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นศาสนาจึงมีกิจกรรมร่วมกันของมนุษย์ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการรวมตัวของพุทธศาสนิกชน เกิดความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ สังคมมีเอกลักษณ์ร่วมกัน เกิดความสามัคคีและศาสนายังเป็นตัวช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง. แมส โปรดักส์, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๒ กาญจนา บุญส่ง และคณะ, “การศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”, **การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยศิลปวัฒนธรรมระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัย**, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๘) : ๑๙๔-๒๑๑.

ในสถาบันด้วย อีกทั้งคนไทยยังให้ความสำคัญกับวัดและยังเข้ามาทำบุญและทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดได้จัดเพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้ทำบุญทำกุศลในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่าวัดนั้นนอกจากจะเปรียบเสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธแล้วยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชุมชนในประเทศไทย วัดจึงเป็นแหล่งศูนย์กลางการทำพิธีกรรมต่าง ๆ ทางสังคม เมื่อกาลเวลาผ่านไปทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ พระพุทธศาสนาในประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน ได้มีการเปลี่ยนไปแต่ละยุคแต่ละสมัย ด้วยเหตุและปัจจัยในขณะเวลานั้นมีทั้งด้านดีและทั้งด้านเลวลง”

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้บทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วย บ้านกับวัดถูกแยกออกจากกัน เป็นเพราะวัดไม่ได้ให้สาธารณะประโยชน์ที่ทันสมัยได้เหมือนกับที่สถาบันทางสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ได้ให้วัดและพระสงฆ์ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกที่พัฒนาไปได้เร็วกว่า ส่งผลให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม กอปรกับพระสงฆ์ถูกมองว่าเป็นบุคลากรที่ไร้ประสิทธิภาพต่อการบริหารการพัฒนาวัดให้มีความก้าวหน้า ทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกทำให้วัดเป็นเพียงแค่เชิงสัญลักษณ์ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น” อย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาจะยั่งยืนอยู่คู่ชาติไทยนานเท่าใดขึ้นอยู่กับศรัทธา ความเชื่อของชาวพุทธ トラบใดที่ชาวพุทธยังมีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองยั่งยืนต่อไป ในทางตรงกันข้ามหากชาวพุทธขาดความศรัทธา ขาดความเชื่อในพระพุทธศาสนาเสียแล้ว พระพุทธศาสนาก็ย่อมเสื่อมสลายไปจากประเทศไทย เนื่องจากขาดความเชื่อถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในศาสนา ถ้าขาดศรัทธาความเชื่อเสียอย่างเดียวนั้นศาสนาก็ไม่มีความก้าวหน้า

ศรัทธาหรือความเชื่อมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ศรัทธาที่ผิดจะส่งผลให้ประพฤติดุกปฏิบัติผิด หรือผิดผิด ทำผิดไปตามศรัทธาความเชื่อนั้น ส่วนศรัทธาที่ถูกจะส่งผลให้ประพฤติดุกคือ พุทธถูก ทำถูกไปตามศรัทธาความเชื่อนั้น ศรัทธามีความสำคัญเพราะเป็นเรื่องของจิตศรัทธา เป็นเครื่องปรุงจิตให้แสดงออกทางวาจา คือ การพูด ทางกาย คือ การกระทำ ซึ่งในชีวิตคนเรามีความจำเป็น ต้องมีศรัทธา ไม่มีผู้ใดไม่เลือกระหว่างการมีศรัทธากับการไม่มีศรัทธา แต่มีความจำเป็นต้องเลือกระหว่างการมีศรัทธาที่ถูกต้องกับการมีศรัทธาที่ผิด ตามหลักพระพุทธศาสนาให้สังเกตดูหมวดธรรมใดที่พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องศรัทธา หมวดธรรมนั้นทรงสอนเรื่องปัญญากำกับไว้ด้วยเสมอ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าพระพุทธองค์ทรงสอน

^{๑๑} ยัง ฤกษ์, “การศึกษาหลักศรัทธาตามแนวคิดพระพุทธศาสนาเถรวาทของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๗ เล่มที่ ๑ (๒๕๕๙) : ๖๗-๗๖.

^{๑๒} พินิจ ลาภานันท์, โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาในภาคอีสานเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมสร้างเป็นธรรมทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยทางสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐.

ให้มีศรัทธา ความเชื่ออย่างมีเหตุผลคือ ใช้ปัญญาพิจารณาแยกแยะให้เห็นทั้งส่วนดีและไม่ดี ทั้งคุณทั้งโทษ ก่อนจึงค่อยตั้งศรัทธา ไม่ให้ศรัทธาอย่างงมงายไปตามกระแส ในทางกลับกันถ้ามีแต่ปัญญาแต่ไม่มีศรัทธา รongรับปัญญาก็จะโลดแล่นเลื่อนลอยสุดโต่ง ไม่มีฐานที่ตั้ง ดังนั้นศรัทธาที่ถูกต้องจึงเป็นศรัทธาที่มีเหตุผล^๕

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี นับถือพระพุทธศาสนาและมีหลักความเชื่อทางศาสนาและความเชื่อตามประเพณีดั้งเดิมอื่น ๆ ผสมผสานอยู่อย่างกลมกลืน อีกทั้งยังมีระบบความเชื่อใหม่ ๆ เช่น คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ เข้ามาเผยแพร่และดำเนินกิจกรรมในจังหวัดเพชรบุรี อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนในบางพื้นที่นับถือศาสนาอื่นพอสมควร เช่น ในเขตตำบลท่าแร่ บางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม ในเขตบ้านหุบตะพง บ้านหนองหงส์ ตำบลห้วยทรายเหนือและห้วยทรายใต้ อำเภอชะอำ นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรีที่ตำบลบ้านกุ่ม และบ้านเขาหลวง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าชาวพุทธในจังหวัดเพชรบุรียังคงมีศรัทธา เหนียวแน่นต่อพระพุทธศาสนา^๖

วัดทองนพคุณ เป็นศาสนสถานทางพระพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นวัดเก่าอายุร้อยปี เป็นวัดที่มีบทบาทเป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีใครเป็นเจ้าของวัด” เช่น มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาที่ให้แก่คนในชุมชนเข้ามาทำกิจกรรม รวมไปถึงชุมชนใกล้เคียงมาโดยตลอด อาทิ การจัดประเพณีนมัสการปิดทององค์พระพุทธรูปอดีตเจ้าอาวาส หลวงพ่อเจริญ ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ในวันสำคัญทางศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันสำคัญทางประเพณีคือ วันสงกรานต์ พิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานศพ งานบวช งานทอดกฐิน เป็นต้น และเปิดสอนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ภาคบังคับให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน และชุมชนใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ และยังพบว่าในปัจจุบันวัดทองนพคุณ ยังมีกิจกรรมสาธารณะที่สำคัญนอกเหนือจากกิจกรรมทางศาสนาแล้ว ก็ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ ตลาดริมน้ำ วัดทองนพคุณ เป็นความร่วมมือร่วมใจของวัดและชาวบ้านในชุมชน ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง กระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน สร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน โดยมีจุดเด่นสะพานข้ามคลองเรือ และแพที่สร้างจากขวดพลาสติก และแกลลอน น้ำมันพลาสติกรีไซเคิล จะเห็นได้ว่าวัดต้องมีการปรับตัว พัฒนา หรือต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยผ่านทางความเชื่อ ความเลื่อมใส และศรัทธาที่มีต่อ

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๖, (กรุงเทพมหานคร: ผลิติธม, ๒๕๕๕), หน้า ๒๙-๓๑.

^๖ มุสลิมจังหวัดเพชรบุรี, “ตามรอยมุสลิมเพชรบุรี”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/muslimcanghwadphechruri/๒๕๖๒>, [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].

พระพุทธศาสนา วัด และพระสงฆ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด^๗

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาประเทศ การรับเอาความเจริญแบบตะวันตกเข้ามาทำให้ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นไปที่จริยธรรมการสื่อสารของสื่อมวลชน การรับรู้ข่าวสาร และกิจกรรมโดยเฉพาะรูปแบบการเสริมสร้างจริยธรรมการสื่อสารเชิงพุทธ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารการพัฒนาวัด พระสงฆ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนสู่การมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๒. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๓. เพื่อสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. การวิจัยเชิงปริมาณ

๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนหรือพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยตลอดช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ ซึ่งไม่ทราบถึงจำนวนประชากรอย่างชัดเจน ทราบแต่เพียงว่ามีจำนวนมากจึงใช้สูตรของ Cochran^๘ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๕ คน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการวิจัยผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น ๔๐๐ คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling)

^๗ อ้างแล้ว, กาญจนา บุญส่ง และคณะ, การศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี, หน้า ๑๙๘.

^๘ Cochran, W.G., *Sampling Techniques*, (New York : John Wiley & Sons. Inc., 1953), p. 330.

๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทเครือข่าย ความถี่ในการมาวัดทองนพคุณ และสาเหตุในการมาวัดทองนพคุณ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อโฆษณา และความคิดเห็นต่อการสื่อสารผ่านสื่อ จำนวน ๒ ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของ วัดทองนพคุณจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ด้านการดำรงอยู่ ด้านความสัมพันธ์ และด้านความก้าวหน้า จำนวน ๒๓ ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตอบถูกผิด

๑.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีถึงเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

๒) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ระบุในคำชี้แจงเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อดำเนินการแล้ว เก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งผู้วิจัยโดยตรงตามเวลาที่กำหนด

๓) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ และไคสแควร์ (Chi-square)

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ

๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ประชาชนหรือพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๓๐ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ คน

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การจัดประชุมกลุ่ม เพื่อประเมินผลแนวทางการสร้าง การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็นคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา และเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน มีการดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับ ประเด็นที่ศึกษา และนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการนำมาศึกษา สรุปผล ร่วมกับการสัมภาษณ์-เจาะลึก โดยการประชุมกลุ่มได้เชิญประชาชนหรือพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๑๕ คน มาประชุมเรื่องการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการ เข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ในด้านการดำรงอยู่ ด้านความสัมพันธ์ และด้านความก้าวหน้า และนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลตามกรอบแนวคิด

๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การจัดประชุมกลุ่ม ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยตามวัน เวลา ที่นัดหมายผู้เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และนำผลประชุมมาสรุปวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. การเตรียมจัดประชุมกลุ่ม

๑) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการจัดประชุมกลุ่ม

๒) ผู้วิจัยกำหนดคำถามที่จะใช้ในการจัดประชุมกลุ่ม

๓) ผู้วิจัยจัดระบบหมวดหมู่และลำดับคำถาม

๔) ผู้วิจัยกำหนดผู้ร่วมสนทนากลุ่ม โดยติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมายวัน เวลา ในการดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม

๕) การเตรียมความพร้อมของทีมงานผู้วิจัย

๒. ดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมกลุ่มกับประชาชนหรือพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๑๕ คน เพื่อหาแนวทางการสร้างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๓. เมื่อสิ้นสุดการจัดประชุม ผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาหาแนวทางในทางการสร้างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑. บันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก โดยผู้สัมภาษณ์ทำการจดบันทึกข้อมูลและประเด็นสำคัญระหว่างการสนทนากลุ่ม

๒. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

๓. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดข้อมูล คือ จำแนกข้อมูลที่ได้เป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของข้อมูล โดยวิเคราะห์จากข้อมูลส่วนย่อยๆ ก่อน แล้วพิจารณาส่วนย่อยที่คล้าย ๆ กันหรือประเภทเดียวกันมารวมกันจัดเป็นประเด็นรวม และหลายประเด็นรวมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งกำหนดคำสำคัญ ของข้อมูลในแต่ละกลุ่ม

๔. พิจารณาข้อมูลหลาย ๆ กลุ่มมารวมกันจัดเป็นแบบแผน ของปัญหาและแนวทางในการสร้างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

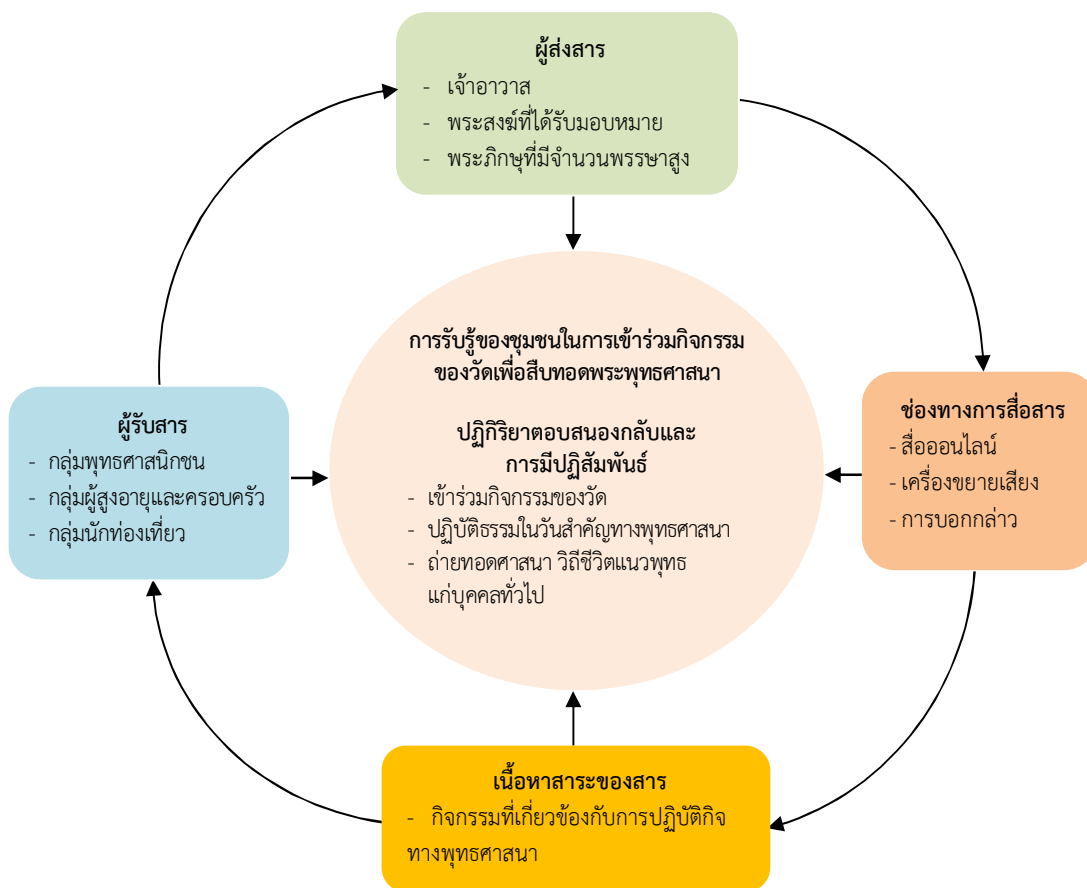
๕. นำเสนอข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ จัดลำดับ วิเคราะห์ เนื้อหา เพื่อหาข้อสรุปแบบอุปนัย และสร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

ผลการศึกษา

๑. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณ ผ่านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านการขยายเสียงของวัด และภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณจังหวัดเพชรบุรี ด้านการดำรงอยู่ ประชาชนตอบทุกข้อ จำนวน ๔๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ส่วนด้านความสัมพันธ์ มีเพียง ๑ ข้อ ที่ประชาชนตอบผิด เกี่ยวกับเกิดความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐

๒. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ข้อมูล การสื่อสารของประชาชนเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ ส่วนการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชน เกี่ยวกับการสื่อสารผ่านสื่อ มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๓. รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ องค์ประกอบ คือ (๑) ผู้ส่งสาร ควรเป็นเจ้าของวัดหรือพระสงฆ์ที่มีพรรษาสูงของวัด (๒) เนื้อหาสาระของสาร ควรเป็น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา (๓) ช่องทางการสื่อสาร ควรใช้สื่อออนไลน์ ร่วมกับ เครื่องขยายเสียงและการบอกกล่าว (Word of Mouth) (๔) ผู้รับสาร เป็นกลุ่มที่นิยมปฏิบัติกิจทาง พุทธศาสนา และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแล ติดตาม พาเข้าร่วมกิจกรรมของวัด และ (๕) ปฏิกริยาตอบสนองกลับและการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นหัวใจของการแสดงออกของการรับรู้ ทางวัดจึงให้ความสำคัญกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดมาก และตลอดเวลาที่ปฏิบัติตามกิจกรรมของวัด พระภิกษุ สามเณร รวมทั้งคณะกรรมกรวัดจึงต้องใส่ใจและมีสัมพันธภาพที่สร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดอย่างเป็นกันเองเสมือนญาติและมิตรสหาย ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะมาจากการวางแผนข้อตกลง ร่วมกันก่อนปฏิบัติการเสมอ จากการทบทวนสาระสำคัญผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการรับรู้ข้อมูลการ สื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ได้ ดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

๑. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณผ่านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านการขยายเสียงของวัด ทำให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณจังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัดมีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูลของกิจกรรมของวัดให้ประชาชนรับรู้อย่างแพร่หลายผ่านเครื่องขยายเสียงของวัด เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา กิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมตลาด

ริมน้ำวัดทองนพคุณ อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ (เว็บไซต์/สื่อสังคมออนไลน์) การลงภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในเฟสบุ๊คแฟนเพจ หรือจะเป็นการติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็น สื่อที่มีประสิทธิภาพ น่าสนใจ สร้างการรับรู้และขยายวงกว้างในการเผยแพร่ข้อมูลการสื่อสาร ส่งผลให้มีประชาชนมาเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ว่า “...เกิดจากการสังเกตของประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อ/ความเลื่อมใสต่อพระสงฆ์ในวัดทองนพคุณ กิจกรรมของวัด และศาสนสถาน เนื่องจากเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัดทองนพคุณเป็นผู้มี จริยวัตร (ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง) นำเคารพ นำเลื่อมใส นำนับถือ มีความเป็นผู้นำ และเป็นผู้มีความรู้ เป็นต้นแบบในการทำมาดี ละเว้นความชั่ว มีจิตใจผ่องใสคอยให้คำแนะนำแก่พุทธศาสนิกชนที่เข้ามาสนทนาธรรม อีกทั้งศาสนสถานของวัดยังมีความร่มรื่น สะอาด สงบร่มเย็น เป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ สะดวก สบาย และปลอดภัย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสศรัทธา เกิดแรงจูงใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เพราะเล็งเห็นว่ากิจกรรมของวัดมีประโยชน์ เข้าถึงได้ง่าย เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแล้วก่อให้เกิดความสุขในชีวิต” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธรร สุนทรายุทธ^๙ ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในองค์การที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีความร่วมมือ ประสานงานกับทุกฝ่าย ปัจจัยของการอยู่ร่วมกันและความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกที่จะช่วยกันทำงาน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ช่วยทำให้การปฏิบัติงานราบรื่นทำให้การประสานงานกันเป็นอย่างดีก็คือ การติดต่อสื่อสารของสมาชิกในองค์กรนั่นเอง อีกทั้งสอดคล้องกับกิบสัน^{๑๐} กล่าวว่า การรับรู้ตามหลักการกระบวนการพบว่า ข่าวสารนั้นมีอิทธิพลมาก เพราะการรับรู้มีใช้เป็นการเพียงการตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้าเท่านั้น บุคคลจะรับรู้ข่าวสารได้ด้นั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วยการเลือกใช้ข่าวสารของบุคคลอยู่ที่การสำรวจอย่างจริงจังของบุคคลในการพยายามแยกส่วนที่คงที่ออกจากส่วนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและเป็นกระบวนการที่มีการจัดหมู่และการตีความข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการรวมกับประสบการณ์ในอดีต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตวิริ์เกษมสุข^{๑๑} ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้สื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สังคม การเลือกใช้กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ทางประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปลูกจิตสำนึก โน้มน้าวให้เห็นด้วย คล้อยตาม เกิดความ

^๙ ธรร สุนทรายุทธ, **หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**, (ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.).

^{๑๐} Gibson, J. L. and Others, **Organizational : Behavior, Structure, Process, Behavior**, Dallas. (Texas : Business Publication, Inc., 1973).

^{๑๑} จินตวิริ์ เกษมสุข. **ประสิทธิผลของการใช้สื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน**, (ปทุมธานี: รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๑).

ร่วมมือร่วมใจกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไกรวุฒิ เมืองมา^{๑๒} ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเจตคติ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

๒. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของวัด ได้รับข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ส่งผลต่อประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ประชาชนมีโอกาสมากในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น เช่น การทำบุญตักบาตร การฟังเทศน์ ฟังธรรม การเดินเที่ยวตลาดริมน้ำวัดทองนพคุณ ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดต้องมีความต่อเนื่องและช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายสำหรับประชาชน เช่น เสียงตามสาย ในหมู่บ้าน สื่อสังคมออนไลน์ การติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง^{๑๓} ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่าเป็นสิ่งเร้าอย่างเดียวกัน ทำให้คนสองคนสามารถรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และจะรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งนั้นจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ อีกทั้งสอดคล้องกับ วิรัช ภิรัตกุล^{๑๔} อธิบายว่าคำพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์จัดได้ว่าเป็นสื่อบุคคล ซึ่งเป็นสื่อพื้นฐานดั้งเดิมที่มนุษย์มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและใช้กันอย่างกว้างขวางนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการพูดจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารประเภทหนึ่งที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์นั้นหมายความว่า การพูดเป็นหนทางหนึ่งแห่งการถ่ายทอด หรือชักนำเอาความรู้สึนึกคิดของมนุษย์ ออกตีแผ่แสดงให้ผู้อื่นได้ทราบและเข้าใจ คำพูดจึงนับว่าเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่สำคัญที่สามารถนำความร่วมมือแห่งมนุษย์มาสู่มวลมนุษย์ด้วยกัน ทำให้มนุษย์

^{๑๒} พระไกรวุฒิ เมืองมา, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม: มหาวิทยาลัยพะเยา, ๒๕๖๑), หน้า ๓.

^{๑๓} กันยา สุวรรณแสง, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา, ๒๕๕๔), หน้า ๑๒๙.

^{๑๔} วิรัช ภิรัตกุล, การประชาสัมพันธ์ ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงเพิ่มเติมใหม่), พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

เกิดการร่วมแรงร่วมใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ จุช่วย^{๑๕} ทำการวิจัยเรื่อง สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผลการวิจัยพบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้แก่ สื่อประเภทคู่มือนักศึกษา และทำเนียบรุ่น สื่อประเภทโทรทัศน์ สื่อประเภทเว็บไซต์ และสื่อทุกชนิดที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ใช้ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ มีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทสื่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระไกรวุฒิ เมืองมา^{๑๖} ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

๓. รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์นั้น ทางวัดต้องกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีการปรับปรุงเรื่องระยะเวลา รูปแบบของกิจกรรม มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ไม่จำเป็นหรือล้าสมัย ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน แต่ปรับให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมของวัดทองนพคุณมีการจัดกิจกรรมที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ชัดเจน และจัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การทำบุญตักบาตรทุกวันพระ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การตักบาตรเทโว และยังมีการสนับสนุนการท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยการจัดตั้งตลาดริมน้ำทองนพคุณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และเกิดผลสำเร็จของการท่องเที่ยวที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด และยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียม ประเพณีให้คงอยู่กับพุทธศาสนิกชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดศรัทธาในการทำกิจกรรมของวัดในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับหลักศรัทธาในพุทธศาสนา กล่าวได้ว่าเป็นความเชื่ออย่างมีเหตุผลของบุคคลที่มีต่อศาสนาพุทธ ซึ่งอาจจะเล็กน้อยแตกต่างกันไป อันนำไปสู่การปฏิบัติตนเพื่อทำความดี สอดคล้องกับแนวคิดของพุทธทาสภิกขุ^{๑๗} กล่าวถึง ศรัทธา ซึ่งจะหมายถึงความเชื่ออย่างมีเหตุผล มั่นใจในความจริง ความดีในสิ่งที่นับถือปฏิบัติ ศรัทธา มีประโยชน์คือ

^{๑๕} สำราญ จุช่วย, สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์, (เอกสารการวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๐.

^{๑๖} อ่างแล้ว, พระไกรวุฒิ เมืองมา, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา, หน้า ๓.

^{๑๗} พุทธทาสภิกขุ, ใจความสำคัญแห่งคู่มือมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๕.

เป็นปัจจัยนำไปสู่การมีสมาธิ ปัญญา และเกิดความ پاکเพียรในการปฏิบัติและเป็นสิ่งเหนี่ยวรั้งและต้านปะทะไม่ให้ยอมตามสิ่งที่ชักจูงให้ความชั่ว โดยเฉพาะผู้ที่เชื่อในพุทธศาสนาจะเชื่อและศรัทธาในพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม นรกสวรรค์ และความเชื่อในเรื่องนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา อีกทั้งสอดคล้องกับแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนเกิดศรัทธาในการทำกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ต้องอาศัยทฤษฎี ERG ของอัลเดอร์เฟอร์^{๑๘} ที่กล่าวว่า ความต้องการไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับขั้นและได้ย้อยลำดับขั้น ความต้องการของมาสโลว์เหลือเพียง ๓ อย่าง ได้แก่ การดำรงอยู่ (Existence) ความสัมพันธ์ (Relatedness) และความก้าวหน้า (Growth) ความต้องการทุกชั้นอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ตามความต้องการ ทั้ง ๓ แบบนี้สามารถกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมได้พร้อม ๆ กันนั่นเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนดล ภูชนะศิริ^{๑๙} ได้ศึกษาเรื่อง ความประทับใจ ความศรัทธา และการบริจาคของผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่งในภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ความประทับใจและความศรัทธาก็นำมาซึ่งการตัดสินใจบริจาคทรัพย์ และยังช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติและชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรม รวมถึงการช่วยส่งเสริมความสำเร็จทั้งต่อหน้าที่การงานและการเงินของผู้ปฏิบัติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาวัฒน์ เทวรัตน์^{๒๐} ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความต้องการของผู้สมัครเรียนในการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิद्याพัฒนา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิद्याพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ที่หลากหลาย โดยเน้นที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะนักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

๑. จากผลของการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางวิทยุน้อยที่สุด ดังนั้นวัดควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุกระจายเสียงของชุมชนมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น

^{๑๘} Alderfer, Clayton P., *ERG Theory of Motivation Clayton Alderfer's revision of Abraham Maslow*. (New York: Harper and Row, 1976), p. 251.

^{๑๙} ธนดล ภูชนะศิริ, ความประทับใจ ความศรัทธา และการบริจาคของผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่งในภาคกลาง, *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๙) : ๑๓๗-๑๖๒.

^{๒๐} จรรยาวัฒน์ เทวรัตน์, *พฤติกรรมและความต้องการของผู้สมัครเรียนในการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิद्याพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช*, (นนทบุรี: เอกสารการวิจัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕), หน้า ๖๔-๖๙.

๒. จากผลของการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ด้านความสัมพันธ์ประชาชนส่วนหนึ่งไม่เกิดความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมของวัดอาจสอดแทรกหลักธรรม คำสอนลงไป เพื่อเป็นการเตือนใจให้ประชาชนได้รับรู้เหตุและผลของการทำความดี ละเว้นความชั่ว

๓. การจัดกิจกรรมของวัดควรปรับช่วงเวลา และระยะเวลาตามความเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและเป็นไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่วัด เน้นจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสืบสานและเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

บรรณานุกรม

กันยา สุวรรณแสง. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา, ๒๕๕๔.

กาญจนา บุญส่ง และคณะ. “การศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยศิลปวัฒนธรรมระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัย.

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๘) : ๑๙๔-๒๑๑.

จเรวัฒน์ เทวรัตน์. **พฤติกรรมและความต้องการของผู้สมัครเรียนในการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของ**

ศูนย์วิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช. นนทบุรี: เอกสาร

การวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕.

จินตวีร์ เกษมสุข. **ประสิทธิผลของการใช้สื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของ**

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปทุมธานี: รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีปทุม, ๒๕๕๑.

ธนดล ภูชนะศิริ. “ความประทับใจ ความศรัทธา และการบริจาคของผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่งใน

ภาคกลาง”. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๙) : ๑๓๗-๑๖๒.

ธร สุนทรายุทธ. **หลักการและทฤษฎีทางการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.**

พระไกรฤทธิ เมืองมา. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา

จังหวัดพะเยา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม:

มหาวิทยาลัยพะเยา, ๒๕๖๑.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย. พิมพ์ครั้งที่ ๒๖. กรุงเทพมหานคร: ผลิตัมม์,**

๒๕๕๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓.**

กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง. แมส โปรดักส์, ๒๕๕๖.

พินิจ ลาภธนานนท์. โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์
นักพัฒนาในภาคอีสานเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมสร้างเป็นธรรมทางสังคม.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยทางสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พุทธทาสภิกขุ. ใจความสำคัญแห่งคัมภีร์มนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๓.

ยัง กุณอก. “การศึกษาหลักศรัทธาตามแนวคิดพระพุทธศาสนาเถรวาทของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี”.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ปีที่ ๗ เล่มที่ ๑
(๒๕๕๙) : ๖๗-๗๖.

วิรัช ภิรัตนกุล. การประชาสัมพันธ์ ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงเพิ่มเติมใหม่). พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

สำราญ จุช่วย. สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์. เอกสาร
การวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๓.

Alderfer, Clayton P. *ERG Theory of Motivation* Clayton Alderfer’s revision of Abraham
Maslow. New York: Harper and Row, 1976.

Cochran, W.G. *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc., 1953.

Gibson, J. L. and Others. *Organizational : Behavior, Structure, Process, Behavior*, Dallas.
Texas: Business Publication, Inc., 1973.

เว็บไซต์

มุสลิมจังหวัดเพชรบุรี. *ตามรอยมุสลิมเพชรบุรี*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/muslimcanghwadphechruri/๒๕๖๒> [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].